Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2023/2172(DEC)

24.1.2024

STANOVISKO

Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

pro Výbor pro rozpočtovou kontrolu

o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž na rozpočtový rok 2022
(2023/2172(DEC))

Zpravodaj: Tomáš Zdechovský

NÁVRHY

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci vyzývá Výbor pro rozpočtovou kontrolu jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. vítá skutečnost, že Účetní dvůr prohlásil, že transakce, na nichž se zakládá roční účetní závěrka Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (dále jen Frontex nebo agentura) za rozpočtový rok 2022, jsou ve všech významných ohledech legální a správné;

2. připomíná svá předchozí usnesení o udělení absolutoria, v nichž byly identifikovány nedostatky týkající se rámce základních práv, transparentnosti, ochrany údajů a kultury řízení, které vedly Parlament k tomu, že odmítl udělit agentuře absolutorium za plnění rozpočtu agentury za rok 2020; vítá spolupráci s orgánem udělujícím absolutorium; bere na vědomí pokrok, jehož dosáhlo prozatímní a nové vedení v návaznosti na doporučení s cílem zajistit kontinuitu činnosti agentury Frontex, dohled a odpovědnost; vyzývá nové vedení, aby se i nadále intenzivně zasazovalo o důkladnou reformu organizační kultury agentury a pravidelně podávalo orgánu příslušnému k udělení absolutoria zprávy o pokroku v této oblasti;

3. zdůrazňuje potřebu silné, účinné a dobře fungující agentury Frontex, která je schopná pomáhat členským státům při efektivní správě společných vnějších hranic Evropské unie a při zabezpečování integrované správy hranic v plném souladu se základními právy;

4. bere na vědomí rychlou reakci a podporu, kterou agentura Frontex poskytuje členským státům v souvislosti s řešením důsledků ruské invaze na Ukrajinu; vítá nasazení přibližně 500 příslušníků stálého útvaru, kteří působí podél východní hranice od Finska po Rumunsko, včetně více než 350 příslušníků na hranicích EU s Ukrajinou; uznává, že centrální Středomoří zůstává hlavní migrační trasou do EU; konstatuje, že EU a členské státy musejí vyčlenit dostatečné zdroje a postupy, aby přispěly k záchraně životů, a to i v souladu s úmluvou o pátrání a záchraně na moři a zároveň aby nedocházelo k vyloďování migrantů v nebezpečných přístavech;

5. konstatuje, že v roce 2022 agentura Frontex podpořila členské státy nasazením více než 617 tisíc pracovních dnů příslušníků stálého útvaru, více než 111 tisíc dnů příslušníků námořních, leteckých a pozemních prostředků ve 20 operacích, včetně nových 102 operačních míst; dále bere na vědomí zvýšení podpory, která byla poskytnuta členským státům agenturou Frontex pro účinné navrácení 24 868 osob, které nelegálně vstoupily na území těchto států; vítá vyslání zaměstnanců agentury Frontex do Moldavské republiky a jejich pomoc v návaznosti na podpis dohody mezi EU a Moldavskem o spolupráci v oblasti správy hranic;

6. zdůrazňuje, že Frontex je největší agenturou EU, jejíž rozpočet se v posledních letech zvyšoval zdaleka nejvýrazněji, v souladu s jejími novými povinnostmi; připomíná, že EU v roce 2023 přispěla částkou 788 milionů EUR oproti 704 milionům EUR v roce 2022; připomíná, že agentura Frontex byla v roce 2019, kdy jí byl svěřen nový mandát, posílena o personál a technické vybavení; konstatuje, že s ohledem na složitou geopolitickou situaci, na kterou poukázala nevyprovokovaná ruská agrese na Ukrajině,

výrazně vzrostl význam agentury Frontex v souvislosti s podporou členských států a že je třeba vynakládat další úsilí, pokud jde o lidské a materiální zdroje; zdůrazňuje, že toto rozšíření odpovědnosti a navýšení rozpočtu agentury musí doprovázet odpovídající opatření, která zajistí odpovědnost, transparentnost a kontrolu dodržování práva Unie ze strany agentury;

7. vítá skutečnost, že agentura Frontex plnila svůj rozpočet na rok 2022 na 99,4 %, což prokazuje účinnost a účelnost zavedených vnitřních kontrol a významné zlepšení v rozpočtovém řízení; vítá, že byla přijata opatření a bylo dosaženo pokroku při řešení některých připomínek; konstatuje však, že řada připomínek Účetního dvora z předchozích let nebyla dosud uzavřena, a to i pokud jde o vysokou míru přenosů a zrušení prostředků, jakož i zpoždění a rušení v platebním procesu; bere na vědomí dvě připomínky týkající se zadávání veřejných zakázek, které by měly být řešeny, aby se zabránilo případům nesrovnalostí při provádění veřejných zakázek, zpoždění plateb agentury Frontex a nedostatek zmírňujících opatření k řešení možného střetu zájmů při náboru zaměstnanců; připomíná, že nedostatky mohou agenturu Frontex vystavit riziku poškození dobré pověsti a právním rizikům;

8. vítá, že v průběhu posledních dvou let došlo v agentuře k významným změnám ve vedení, např. jmenování nového úředníka pro otázky základních práv, nového předsedy správní rady, dvou nových zástupců výkonného ředitele a jmenování nového výkonného ředitele; bere na vědomí, že ve spolupráci s vnitrostátními orgány byly vypracovány akční plány, které by napravily chyby z minulosti i současnosti; dále vítá kroky, které agentura Frontex podnikla s cílem provést proces transformace a zlepšit kulturu řízení a podpořit dobré pracovní podmínky zaměstnanců; vyzývá nové vedení, aby provedlo reformy, které jsou zapotřebí zejména v oblasti základních práv, transparentnosti a účinnosti vnitřních postupů, a aby zvýšilo odpovědnost vůči Parlamentu a Radě v souladu s platným právním rámcem;

9. vítá posílení úřadu pro základní práva, vytvoření sítě kontaktních míst pro základní práva ve všech útvarech agentury s cílem rozvíjet odborné znalosti v oblasti základních práv ve všech oblastech činnosti, jakož i akční plán pro základní práva; připomíná, že z 87 činností stanovených v akčním plánu pro začleňování základních práv do všech činností agentury bylo osm plně provedeno; 56 bylo zahájeno a probíhá (systematicky a průběžně); 17 bylo provedeno částečně; a dvě se zpozdily;

10. s uspokojením konstatuje, že v návaznosti na doporučení týkající se účinné správy hranic agenturou, při kterém budou dodržována základní práva, a v zájmu zlepšení odpovědnosti, správnosti a zákonnosti všech činností agentury Frontex bylo externě přijato dalších 22 osob pověřených sledováním základních práv; připomíná, že všechny osoby pověřené sledováním základních práv by měly být přijímány na úrovni platové třídy AD, a to co nejdříve v rámci příslušných postupů; upozorňuje, že na základě aktualizovaného mandátu agentury by měl počet osob pověřených sledováním základních práv nadále růst; vítá skutečnost, že úřad pro základní práva zorganizoval 1 183 dnů vyslání, během nichž navštívil 50 zemí, což ve srovnání s předchozím rokem představuje výrazný nárůst;

11. připomíná, že agentura Frontex a příslušné orgány členských států představují hlavní garanty silných a chráněných vnějších hranic EU, přičemž zároveň dodržují základní

práva a závazky v oblasti mezinárodní ochrany; konstatuje, že úředník pro otázky základních práv ve svém stanovisku ze dne 1. září 2022 dospěl k závěru, že podmínky pro aktivaci článku 46 nařízení o agentuře Frontex byly splněny; dále konstatuje, že pracovní skupina agentury pro základní práva podle článku 46 vydala řadu doporučení týkajících se základních práv v Řecku, z nichž čtyři byla v říjnu 2023 plně provedena; bere na vědomí, že pracovní skupina agentury má v úmyslu sledovat další pokrok a že doporučená opatření jsou i nadále uplatňována; vyzývá k tomu, aby byla všechna doporučení plně provedena jako priorita, a žádá agenturu Frontex, aby Parlament i nadále informovala o dosaženém pokroku;

12. bere na vědomí opatření agentury Frontex týkající se transparentnosti a kontroly, konkrétně poskytování přehledu o její činnosti Parlamentu a Radě prostřednictvím nového nástroje pro podávání zpráv nazvaného „přehled“; vybízí předsedy správní rady, aby i nadále zvali pozorovatele Parlamentu na své schůze a aby zvážili rozšíření pozvánek na všechny body pořadu jednání, včetně neveřejných částí jednání, a aby i nadále poskytovali veškeré podklady bez výjimky a v případě potřeby tak učinili důvěrným způsobem;

13, připomíná doporučení veřejné ochránkyně práv ve věci OI/4/2021/MHZ, že agentura Frontex by měla zajistit aktivnější přístup k transparentnosti s cílem zajistit větší odpovědnost za své operace, a doporučení veřejné ochránkyně práv ve věci OI/4/2022/PB v souvislosti s postupy agentury při vyřizování žádostí o přístup k dokumentům; bere na vědomí vypracování a další provádění komplexního akčního plánu pro řešení doporučení, která pro agenturu Frontex vydala evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2020 a 2021 a která se zaměřují na účinnost a transparentnost mechanismu agentury Frontex pro podávání a vyřizování stížností, úlohu a nezávislost úředníka agentury Frontex pro otázky základních práv, dodržování povinností v oblasti základních práv a odpovědnost;

14. připomíná rozhodnutí evropského inspektora ochrany údajů (EIOÚ) v souvislosti se dvěma rozhodnutími správní rady, v němž EIOÚ zdůraznil několik oblastí, včetně zvýšeného zpracování a sdílení osobních údajů, které by mohly vést k nesouladu s nařízením 2018/1725; konstatuje, že agentura vytvořila prováděcí plán s cílem zabývat se doporučeními evropského inspektora ochrany údajů; vyzývá agenturu, aby pokračovala ve spolupráci s evropským inspektorem ochrany údajů při řešení všech nevyřešených otázek;

15. konstatuje, že v návaznosti na problémy uvedené ve zprávě Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), která byla předložena správní radě v lednu 2023, se připravuje akční plán; vyzývá agenturu, aby se plně zabývala otázkami uvedenými ve zprávě úřadu OLAF a pokračovala v podávání zpráv o pokroku dosaženém v této oblasti; připomíná druhé vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) zaměřené na řídicí postupy v agentuře, které probíhá pouhých devět měsíců po uzavření prvního vyšetřování prováděného úřadem OLAF; žádá, aby byla obvinění z pochybení důkladně prověřena a prošetřena; vyzývá agenturu, aby zajistila plnou a loajální spolupráci s úřadem OLAF ve všech fázích vyšetřování a aby Parlamentu pravidelně podávala zprávy o pokroku a výsledcích vyšetřování;

16. vyjadřuje znepokojení v souvislosti s právními případy, které jsou stále projednávány, a

kritikou týkající se zapojení agentury do porušování lidských práv, zejména pokud jde o nucené navracení na vnějších hranicích EU, což je v rozporu s vnitřními předpisy agentury;

17. bere na vědomí připomínku Účetního dvora týkající se nesprávného výpočtu příspěvků zemí přidružených k Schengenu; je znepokojen skutečností, že dohody mezi EU a zeměmi přidruženými k Schengenu, které slouží jako právní základ pro výpočet příspěvků zemí do rozpočtu EU, jsou nejasné a umožňují odlišný výklad, což vede k nižším příspěvkům ze strany zemí přidružených k Schengenu, a to přibližně 7 %; připomíná odpověď agentury, že pokud jde o výpočet příspěvků zemí přidružených k Schengenu, jedná se o zavedený postup, který schválily správní rada a Komise; vyzývá Komisi, aby tyto dohody přezkoumala, neboť neexistuje jednotný automatický vzorec pro stanovení příspěvků do rozpočtů EU a agentur;

18. dále bere na vědomí druhou připomínku Účetního dvora k věcnému bodu, který se týkal ověření účetní závěrky za druhý rok po sobě; bere na vědomí odpověď agentury, že účetní závěrka nemohla být certifikována z důvodu chybějících informací týkajících se informačního systému (systém řízení úkolů), který vlastní Komise a který poskytuje účetní údaje;

19. vyzývá agenturu Frontex, aby prioritně plně provedla všechna doporučení evropských auditních a kontrolních orgánů, zejména doporučení pracovní skupiny Evropského parlamentu pro kontrolu agentury Frontex, evropského veřejného ochránce práv, Účetního dvora a pracovní skupiny agentury Frontex pracovní skupiny pro základní práva a právní aspekty operací (WG FRaLO), jakož i veškerá požadovaná opatření vyplývající ze zprávy úřadu OLAF v návaznosti na příslušné vyšetřování, a aby napravila všechny problémy, které jsou ve zprávě zdůrazněny; vybízí agenturu, aby zintenzívnila své úsilí a přijala veškerá opatření nezbytná k zajištění plného dodržování norem EU, zejména v oblasti rozpočtového a finančního řízení, základních práv, organizační kultury a transparentnosti;

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	23.1.2024
Výsledek konečného hlasování	+: 42 –: 12 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj prohlašuje, že při vypracovávání stanoviska obdržel podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt nebo osoba
European Border and Coast Guard Agency (“FRONTEX”)

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodaje.

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

42	+
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róża Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Isabel Santos, Birgit Sippel, Elena Yoncheva
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

12	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest
NI	Milan Uhrík
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier

2	0
ID	Tom Vandendriessche
Verts/ALE	Damien Carême

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se